

Տարեկան 10 րուբլի, վեց ամիսը՝ 6 րուբլի, երեք ամիսը՝ 3 ր. 50 կ. ամիսը՝ 1 ր., հատուկ 5 կոպեկի Բախանքը գրուում են թիֆլիսում միմյանի խմբագրատունը:

Խմբագրություն հասցեն՝ Тифлисъ. Редакция «Норъ-Даръ» կամ Тифлисъ. Редакция «Нор-Даръ».

Խմբագրությունը բաց է ամեն օր (բացի տոն օրերից) ժամը 9-ից մինչև 2-ը: Յայտարարությունները ընդունում են ամեն լիզուներով: Յայտարարությունների բառին 2 4, րեկվանների համար կրկնապատկի:

ՀՈՒՄՐԵՐՏ ԿՈՒԿԻ

ԱՆԳՈՒ-ԱՍԵՐԻԿԱԿԱՆ ԱՍԱՐԱՅԻՆ ՑԻՐԿԸ

որ նոր տեղադրուել է Կիրոնյայա և Նարեքեթնյայա փողոցների անկյունում, ամառային կրուժոնի դիմաց, այսօր հինգշաբթի «Երեկո»-ի 15-ին կը տալ մի փառաշահող անխնայական շերտի 16 ամենալավ բաժիններից բաղկացած: Ներկայացումը պէտք է տեսնել այս բանին հաւատալու համար: Մանրամասնութիւնները ամփոփելու համար Սեպտեմբերի 8-ի 3-րդ թիւի: Տեղերի գները ամենաբարձր մասնագետներն են:

Կրեմլիցոր ՀՈՒՄՐԵՐՏ ԿՈՒԿ, Գլխավոր կառավարիչ՝ Վ.ԱՅԼ.ԴԵՄՅԱՐ ՍԱԼԱՍՏՈՆՍԿԻ (310) (0-10)

ԲՈՎԱՆԻՍԿՈՒԹԻՒՆ

Քրոնիկոն. — Հայոց գործերը Կ. Պոլսում, Պատ. տեղապահի պաշտօնի շնորհաւորութիւն, Պատ. տեղապահի անուան լիցիտատիւթիւն: Կովկասի կառավարչապետի վերադարձը: Ս. Էջմիածնից, Ռուսաց եկեղեցիների աղանդաւորների համար: Փետրեանից, Այս տարուայ գնումները: Նույնաց, Երկաթուղու նոր սակագները: Նոր կարգ երկաթուղիների վրայ: Կերասան Արարածի մասը: Գումարները սովորական օգտին:

Ստանիսլասի անունով թանաթիւն: Ֆիզիկական դատարարութիւնը ուսումնասիրական հաստատութիւններն են:

Թղթակցութիւններ. — Նա. մով Պարսկաստանից. — Սալմաստ: Քաղաքական. — Ճապոնիա և Կորէա: Ճապոնիա և Չինաստան: Հրեղատիւն: Յունաստան: Կերասան: Իտալիա: Մարոկկո: Պանամայի ջրանցքը: Ապագայ պատերազմը: Խառն լուրեր: Հեռագրեր: Բանասիրական. — Շէկերենի ընտանիքում (վերջ): Տեղեկատու: Յայտարարութիւններ:

որին առաջին անգամ ճանապարհել է պատերազմական շնորհակալ տեղապահ գեր. Հմայեակ սրբազանը:

«Խառն ժողով», ըստ հրաւիրանաց Պատերազմական Տեղապահ Ս. Հոր, Երևոյ գումարեցաւ Երևոյ Կատարի Ժողովոյ յայտարարից թէ իբրև Պատերազմական Տեղապահ ինչ պաշտօն որ օրինօք գումար է իրեն համար, ջանադիր է գալի անթերի և փութով կատարելու և թէ այս նպատակաւ արդէն ձեռք առած է կարևոր միջոցները՝ անհրկիւս ըլլալով որ շնորհիւ Ն. Կ. Վեհափառութեան հայրական հոգածութեան՝ պիտի գտնէ յաջողութիւն իւր պաշտօնին գործադրութեան մէջ:

«Ն. Կերասանութիւն յարց միւս. համայն թէ խառն ժողովը սեղանին վրայ դիզուած կարևոր ու ստիպողական խնդիրներ կան որք անմիջական անհրաժեշտութեան կրկարարին, և հետեւաբար հրաւիրեց խառն ժողովը ազակցել իրեն այդ խնդրոց անպակաս կարգադրութեանը համար:

Այս հրաւերին վրայ, ժողովը ձեռք առաւ իր սեղանին վրայ գտնուած խնդիրներն, որոց համար հարկ եղած որոշումները տուաւ:

Այնուհետև թուած է, թէ ուրբեր էին ներկայ այդ յիստիկ կրօնական և քաղաքական ժողովիները:

ՔՐՈՆԻԿՈՆ

«Արեւիկ» մէջ՝ հետեւեալ չոր ու ցումաք արձանագրութիւնն ենք կարդում Կ. Պոլսի հայոց ազգային խառն ժողովի օգոստոսի 24-ի նիստի մասին,

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՇԵՎԵՐՆԵՐԻ ԸՆՏԱՆԻՔՈՒՄ. (ՀԱՐՈՒՊԱՆ-ԻՆ ԱՍԵՐԻԿԱՅԻՑ)

(Կերճ) Ընտանիքի աւագունին խնդրեց, որ խօսիմ ընտանիքի առաջ Նիւթի ընտրութիւնն ինձ թողնեց: Ուրախ էի, որ առիթ պիտի ունենայի տեսնելու ամբողջ ընտանիքը միասին: Ընթերթից յետոյ (ես ընթերթի մէջ մենակ խոհարարն էի սպասարարում. ընթերթը համեստ էր և մաքուր) գանգալի ձայնով եղբայրները և քույրերը ժողովուցան մատուաւ, աւելի ձիւտ ասած՝ այն սենեակը, ուր ընտանիքը կրօնային պաշտամունքներ էր կատարում: Քոյր Մարջան հրաւիրեց ինձ, որ գնամ ժողովին, բայց ինքը հետս չիկաւ, այլ եղբայրներից մինն առաջնորդեց ինձ: Ներս մտաւ աւագունի և անշուք սենեակը, որ թաղուած էր կ. ս. մթութեան մէջ: Տասնհինգ չափ հասակաւ քոյրեր ծնած էին ճոճուող ամուսնի վրայ և ճոճուած էին: Աղջիկ երեխաները ծնած էին մի կողմը, և աղամարդը՝

*) Տես «Նոր-Դար» № 151.

Սրանից երևում է, որ պատերազմական տեղապահը գործելու է իբրև պատրիարք, գոնէ ամենին ակնարկութիւն չկայ, թէ պատրիարք լինելու է երբ և ինչ: Այլ խօսքով՝ սրանով արդարանում է մեր յայտնած այն կարծիքը, որով ի նկատի ունենալով այժմեան հոգածութեանը, հաւանաւոր է ինքը գտնել, որ պատրիարքական ընտրութիւնը կամ յետաձգուի շատ երկար ժամանակով, կամ թէ պատրիարքական տեղապահին իրաւունք տրուի գործերը վարելու իբրև պատրիարք:

Շատ տխուր երևոյթ է, որ մեր Պոլսի «ազգայններ» թուութեան պատճառով այդպէս բացարձակ կերպով ուսնաճարում են ճանաչողութեամբ տրուած իրաւունքները, մինչև անգամ այդ իրաւունքներից կարևորագոյններն, ինչպէս, օրինակ, պատրիարքի ընտրութիւնը:

Կ. Պոլսի ազգային խառն ժողովը, կրօնական ժողովի առաջարկութեամբ, իւր վերջին նիստերից մէկում ընդունել է, որ գեր. Հմայեակ սրբազանի անունին այսուհետև լիցիտատիւն ս. պատարագի ժամանակ պատրիարքական տեղապահի տեղորոշով, բայց նորին գերապատուութիւնն առաջօրէն չեւորադրել է այդ որոշման գործադրութիւնը:

Կ. Պոլսի հայոց պատրիարքական շնորհաւոր տեղապահի պաշտօնը շնորհաւորել է ի միջի այլոց, նաև ուսաց դեսպանատան կողմից մի պաշտօնեայ:

Կովկասի կառավարչապետը սեպտեմբերի 13-ի գելիւր վերադարձաւ Բորժոմից:

Ս. ԷՋՄԻԱՆՆԻՑ. — Հին-Նախիչևանի

նիքները՝ Նման են իրենցին: Եկելիք բառերում «ընտանիք» միայն իրենցն է:

Ինչի մասին խօսելի, որ հետաքրքրէր իմ լսողներին, որոնց մէջ կային ութ տարեկաններ և ութսուն տարեկաններ: Ինչը կարող էր շարժել այս Եկելիքի հարցախոսութիւնը, որ ամբողջովին կատարած են կեանքից և իրենց ազարակից դուրս քիչ բան են տեսել: Հայաստանն էլ այնքան հեռու է:

Թուեցի հայոց Եկելիքու և նրա կը բաժնէր հայրենիքի մասին, հայ գիւղական կեանքի և սովորութիւնների մասին: Նրբ ասացի թէ. «Հայ աղջիկներն ամուսնանում են փոքր հասակում, ունկնդրներին մէջ մի հագուել նշմարելի ցնցում նկատեցի: Մանուկ բնութիւնն աւելի զգալուն և արասպայտող է: Փոքրիկ աղջիկներից մինը նայեց իւր ընկերուհուն և ձեռքով խից նրա կողքին: Նրկու զոյգ աչքեր իրար հանդիպեցին զարմացական նշան դառած, հագուել զսպելով ծիծաղել: Նիշէ հայ աղջիկներ լինելին, անշուշտ այս խօսքերը կըլիտիւնակէին:

«Վա՛յ, վարս կտրեմ. աղջիկ է՛ն ի՛նչ աւանում»:

Անմեղ երեխաներ: Ձեր միջոցով խօ.

յաջորդել դէմ բողոքելով տեղոյն ժողովուրդը խնդրում է, որ յաջորդ ուղարկեն Փաղէոս արեւելային, իսկ Կարմիր վանքի ժողովուրդն էլ բողոքելով նոր վանաշայր Սելուսու դէմ խնդրում է իրենց նախկին վանաշայր՝ Փաղէոս արեւելային: Բարեշնորհ հայրը ժողովուրդի սէրը վայելելով հանդերձ վայելում է և հոգեւոր բարձրագոյն իշխանութեան վստահութիւնը: Նա այժմ տընտեան է Մայր Աթոռի և անդամ կառավարութեան: Փաղէոս վարդապետը պէտք է ս. Էջմիածնին, ուստի և դժուար թէ ժողովրդի խնդիրը կատարուի:

Սեպտեմբերի 17-ին առաջին պատարագն է նշանակուած Կուկիայում, Անդրէկոսկայա և Մարկանակայա փողոցների անկյունում, նոր կառուցուած ուսաց եկեղեցում: Այդ եկեղեցին յատկապէս շինուած է Քիֆիսում ուղղադաւանների համար, որոնք ուսուցանուած թիւն են ընդունած: Նոյն նպատակով մի եկեղեցի էլ գոյութիւն ունի Սաղի Թաղում, ուր այսրում են մարկանակային:

ԹԵԼԻԱՆՆԻՑ. — Օգոստոսի 30-ին Նորին Մեծութեան Օգոստոսիա ուսաց Կայսրի ճննդեան տօնը շատ չբեղ կերպով կատարուեցաւ: Չարգանհայ ամառանոցում, Բոլոր ուսուցչապետակները՝ թէ հայ և թէ թուրք, հաւաքուեցան դեսպանատան շնորհաւորելու Նորին Մեծութեան տօնը: Ժամը 11-ին սկսուեցաւ ուսաց ժամերգութեան արարողութիւնը. բոլոր հայ և ուսն ներկայ էին: 12-ին արձակուեցաւ ժամը. հետ այնու՝ շնորհիւ վաճառականապետ աղա Սէթ Ներսէսեանցը՝ բոլոր ժողովուրդը պարտիզում ներկայացաւ դեսպանին շնորհաւորելով Նորին Մեծութեան տօնը: Դեսպանը ժողովրդին շնորհակալութիւն յայտնեց, լիտոյ մօտեցաւ պատարաստած սեղանին, նրաժշտական

սոււմ է բնութեան ձայնը, թէ սէրը նոյնքան յատուկ է մարդու բնութեանը, որպէս հայրը և զուրը: Որպէս մարդու ոգին փնտրում է Յաւիտեանական Ոգին նրա հետ միանալու փափագով, այնպէս և մարդկային հոգիները միշտ փնտրում են իրար կատարեալ միութեան կազմելու համար: Ով արգելում է այս միութիւնը, բնութեան դէմ է գնում:

Մի օր առաջ երկու հարկերի չափ երեխաների դիմաց երբ պատմեցի հայ երեխաների սովորութիւնը—կառուկանի տալը, Վարդապետին իրար վրայ ջուր սրկելն և այլն, նրանք ծիծաղեցին սրտալի: Սակայն նոյն պատմութիւններն այսօր ոչ մի ժպիտ չուեց իմ մանուկ լսողներին շրմունքներից և աչքերից: Այս աշխարհը վշտերի հովիտ է: Միմաղը ստատանային է—այսպէս են ուսուցանում Եկելիք ուսուցչները, և չորացնում երեխաների ծաղկաւառ գարունը:

Իմ կարճ ճառից յետոյ՝ գանազան հարցեր տուին ինձ: Այս հարցերը ինձ բաւական չեղ զրուցեան մէջ զրին, խիստ հետաքրքիր էին մեր կոմունիստ եղբայրների և քույրերի մտաւոր աշխարհը ճանաչելու համար:

խումբը նուազեց ուսաց աղջային հիմքը: Հանդէսն առհասարակ շատ չբեղ անցաւ:

Մինչև սեպտեմբերի 15-ը այս տարի գինուորական ծառայութեան կուկիայների թիւը Քիֆիսում որոշուած է 515 հոգի, (այդ թիւը կարող է աւելանալ և պակասել), որոնցից հայ—226, ռուս—174, վրացի—79, մարկան—13, մահմեդական (Ռուսիայի Ներքին նահանգներից)—12, հրէայ—10 և արաբներ—1 հոգի:

Դրանց թոււմ արտօնութիւն վայելում են I կարգի, ըստ ընտանեկան դրութեան, 131, II կարգի—26 և III կարգի—7 հոգի, իսկ ուսումնարանական հաստատութիւնների մէջ կրթութիւնը վերջացնելու համար ժամանակ տրուած է 18 հոգու:

Ինչպէս հարցրեցի հնք, վերոյիշեալ 515 հոգուց գինուոր պէտք է առնուեն հայերից և վրացիներից 32, իսկ մահմեդականներից 22, ընդամենը—54 հոգի:

Վերջականորէն տեղի պիտի ունենայ քաղ. վարչ. գեր. աստեանի մէջ հոկտեմբերի 15-ին, առաւօտեան ժամը 9-ին: Նրանք, ում գինուորութեան վիճակ կըլին ընկած, պէտք է գնան ժողովարանի (Քիֆիսի գաւառի գինուորական վարչութիւնը—Երկաթուղու կայարանի դիմաց) հոկտեմբերի 25, առաւօտեան ժամը 8-ին:

ՆՈՒՐՈՒՑ. — Նույնու գաւառում, բերքերն այս տարի բնութեան պատահարներից գերը մնալով, ըստ ամենայնի առաւօտութեան է տիրում: Բոժոժն ու հացահատիկը, որ արդիւնաբերութեան մեծ մասն են կազմում, գոհացուցիչ բերք են տուել: Այս այսպէս լինելով, բնականաբար ժողովուրդը պէտք է գոհ լինի իւր վիճակից, քանի որ կենսական մթերքն աժան է և առատ, սակայն մենք ընդհակառակն ենք տեսնում:

Այսպէս՝ մարդապաշտութիւնն ու

խօսակցութիւնն սկզբում քաղաքական էր: Եկելիքները քաղաքականութեամբ չեն զբաղւում. Նրանք քուէ չեն տալիս վարչային ընտրութիւնների մէջ: Նրապայտից մինը թուրքերեն մասին անհպաստ կարծիք յայտնեց: Նա լսել էր նրանց մասին Ղրիմի պատերազմի միջոցին, որից լիտոյ մասի էր ընկելու թեան մէջ, և այսպէս դրսի աշխարհը իւր բոլոր պատերազմներով և շարժումներով այլ ևս գոյութիւն չուէր նրա համար: Քաղաքականութիւնը շուտով վերջացաւ և նրանք սկսեցին հարցեր տեղալ ինձ վրայ գերադասութեան թեան մասին, մի բան, որի գիտութեան մէջ ես շատ տկար եմ: «Ինչ տեսակ ծառեր են բուսում ձեր երկրում. ի՞նչպէս են հայերը մեղու պահում, կարագ չինում, ձիեր պահում. ինչքան արժէ ճուտը. ի՞նչպէս են հագնում հայ կանայք. ի՞նչն են պատրաստում իրենց յորերը, թէ գնում են դրսից. գինի խմում են, թէ ժուժկալ են. կարելի՞ է արգեօք Եկելիքիմը տարածել հայերի մէջ թէ ոչ, և այլն և այլն:

Յետոյ երեխաները երգեցին մի քանի չիկի երգեր բաւական անհրադարձ կերպով: Սենեակի մի անկյունում

Նկկերհերը վարչութիւնը հսկապա-
կան չէ, որպէս սպասելի էր, այլ
ստուածպետական: Ընկերութիւն
նի մի պէտ, որ միմիայն աւագնե-
րը չէ ընտրում, և ընտրուելուց ին-
չ նշանակում է ամեն մի պաշտո-
ւայ, և վարում են գործերը անձնիշ-
նաւար, Նրա հզօրեակութիւնը
մնաւորն է անսխալական Նա Փը-
նտակի որդւոց ճերկապաշտուցը կամ
նախկին փոխադրուած էր, այս երեքը կամ

Նորոգում է և անում է 10 փամ. մի քանի մեծածիճեր և բաւական թուով վերադարձնելու կան. հնգկա-ցիները մէջ գրգռել ճառեր են խօսում Անգլիայից ապստամբելու վերաբերու-թեամբ: Բոմբէի շրջակայքում պահա-պան զօրքերի թիւը աւելացրած է: Զնդկատանից եկած Վերջին տե-ղեկութիւններից երևում է, որ Պոնա քաղաքում, կարգապահութեանը հաս-տատուած է, սակայն մտքերը շատ յուզուած վիճակի մէջ են: Բոմբէի կառավարչապետը ան-ձամբ գնացած է Պոնա, մահմեդա-կանների և հնդկների լինամական յարաբերութիւնները միջոցաւ չը-պատակով: Սպասում են նորանոր ընդ-հարումներ, տեղի են ունենում հակա-անգլիական ճառախօսութիւններ:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— «Արդարեւ» թերթի և յոյն սպանների միջև անկի ունեցած ընդհարման մասին Վիեննայի լրա-գիրները հաղորդում են հետևեալը. Յունաստանի մասնակցողները ե-ղել են 102 զինուորական, մեծամաս-նութիւնը լինում էր զինուորական: Իր րանք ամենքն էլ Ներկայանալու են զինուորական ատենանի առաջ և յա-տարարելու են իրենց վարմանը կոպտութիւնը, որով կամեցել են պատժել «Արդարեւ» խմբագրու-թեան, որը թույլ էր տաւ իրեն զի-նուորականների պատիւը արատաւորելու: Բանդապետը քանդակուած է իւր իշխանութեան մէջ ցոյց տուած թու-լութեան պատճառով: Աթէնքի զօրքի ընդհանուր հրամանատար գեներալ Կարաիսկիլիսը ստիպուել է հրաժարու-կան տալ իւր պաշտօնից: Քաղաքում զանազան լուրեր են տարածուած, իսկուում է իւր թէ ծովային սպանները մտադիր են բռնադատական յատնե-լու իրենց համակրութիւն ցուցաբերող-ների կատարած մեծ ցոյցին: Ձայն կայ նմանապէս, թէ բարձրաստիճանի զինուորականների մէջ մեծամասնա-բն տեղի ունենալու, և իւր թէ Ա-թէնքի ուսանողութիւնը շնորհակալու-թիւն են և յատնել զինուորականնե-րին նրանց վարմանը համար: Այս բոլոր տարածախօսութիւնները ստատիկ լուրքում են Աթէնքի ժողովուրդին:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— «Eigaro» թերթը տը-պալարել է իւր փակ-ԱՆՏ. Սէր աշխա-տակից գրաֆ Կապրելի հետ ունեցած խօսակցութիւնը, որը մէջ ենք բերում այստեղ համառօտելով Վիլհելմ կայսրը խաղաղարարութիւն է պահել ամենքի հետ, իսկ Փրանսիացիների հետ մաս-նաւորապէս ինչ կայսրը հարկադրու-իւր սուրը մերկայցնելու, այդ կանխ ոչ միայն տոնի տոնակ վստահութիւն ունենալով, հայտ միանգամայն պա-տասխանատու ճանաչելով իրեն Աս-տուծոն և իւր ժողովուրդի առաջ: Իւր գուն բարձրացած օրից աւելի ու աւե-լի հասկացաւ, թէ որքան ծանր է իւր պատասխանատուութիւնը: Նորին մեծութիւնը ամեն բանով գրաւուած է և պաշտպան է խաղաղութեանը: Իսկ ինչ վերաբերում է Ելզաս Լոտա-րինգիային, Գերմանիան չի համա-ձայնիլ այն գաւառների մէջ միտք հողն անգամ ձեռքից հանել: Այդ եր-կերը մի ժամանակ պատկանել է Գերմանիային և որդուել է նրա տ-րեւելով: Ամբողջ Գերմանիան երբև-մի մարդ ոտքի կը կանգնէ, երբ կա-մենան նրան իսկ իրենց: Կայսրը շատ լուր գիտէ թէ այդ գաւառների հարցը ամեն մի Փրանսիացու համար արեւա-լի մի վէրք է: Այդ գրառումները պա-տիւ է բերում Փրանսիացիներին և ամենքին յարել է տուլիս Փրանսիական ազգասիրութիւնը: Բայց թող Փրան-սիան Գերմանիայից չպահանջէ Ելզաս Լոտարինգիան, ուրիշ բոլոր կէտերում

երկու դրացի ազգերի շահերը չեն հակասում միմեանց: ԻՏԱԼԻԱ.— Տօրինից «Figaro»-ին հե-ռագրում են հեռակալը, Անիշխանա-կանները Խալիսի Պիաչենցա քաղա-քում հրդեհեցին ամբողջ մի թաղը: Մտածելով որ հրդեհը կարող են շու-տով մարել, անիշխանականները կըտ-րատեցին քաղաքի ջրատար խողովակ-ները, որից հրդեհները ջուր պէտք է առնէին: Հրդեհը ստատկացաւ և տա-րածուեցաւ մերձակալ թաղերում և տեղից քառասունհեռութեամբ մեծա-մեծ վնասներ առաջ բերաւ և շատե-րին թողեց ծայրայեղ խեղճութեան մէջ: Հրդեհից առաջ անիշխանակա-նները սպանական ճամփներ էին դրել:

ՄԱՐՈԿԻՈ.— Տանժերից «Figaro»-ին հաղորդում են, թէ Սուլթանը շատ հեռաձգ է և մերձաւորները կասկա-ծում են, որ նա առողջանայ, Սուլ-թանը տառապում է կրծքի հիւան դուրեւանք: ՊԱՆԱՄԱՅԻ ԶՐԱՆՑՔԸ.— Նիւ-եորի լրագիրները հաղորդում են թէ Պան-մայի ջրանցքի պեղման գործը, որ դադարած էր, շուտով վերսկսուելու է: Ձեռնարկութեան համար պահանջուած դրամագումարն արդէն պատրաստ է: Կազմակերպուած է «Պանմայի ըն-կերութիւն» անունով մի խումբ, և մայիսը ենթադրուած է մօտաւորա-պէս 200 միլիոն բոլոր:

ԱՊԱԳԱՅ ՊԱՏԵՐՍԶՄԸ.— «Deutsche Revue», թերթում լոյս է տեսած է մի խօսուած, ուր խօսուած է ապագայ պատերազմի մասին: Այդ պատերազմը կըբացուի ոչ թէ Ֆրանսիայի և Գեր-մանիայի միջև, այլ առաջինը Անգ-լիայի միջև, և դրան պատճառ կա-րող է լինել Նեպոլեոնի ինդիքը: Յո-ղուածագրի կարծիքով, այդ պատերազ-մում առաւելութիւնը Ֆրանսիայի կողմն է, որովհետեւ դա կարող է Անգ-լիայի զօրք և պաշար տեղափոխուելու ճանապարհները փակել և նրան Նեղ-ձգել: Բացի դրանից, Ֆրանսիան կա-րող է այդ պատերազմում թիկունք ունենալ, մինչդեռ Անգլիային դժուար է այդպիսի պարագայում օգնութիւն գտնել եռապետական դաշնակցու-թիւնից:

Ն Ո Ր Պ Ա Ր Ն Ե Ր

ՆՈՐ ՊԱՐԱՆԻ

ՀԻՄՆԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՎԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ
ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 13 «պրիմեր».— Պա-տենական Սեպտեմբերի 7-ին Վեստէր-Տօկան կղզու մօտ, էլէքտրա-մագ-նետական զանգուղը սկսաւ լոկել ձայ-նով լսելի, գործիքի վնասուած լինե-լու պատճառով: Այս երևույթը պատճառ-եղաւ Հիւսիսեւրոպայում լուր տարա-ծուելու թէ «Ռուսական» գտնուած է:

Իմբագիր—հրատարակիչ
ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ԵՐԿՐԱԾ ՈՂՈՒ ԳՆԱԳՐՆԵՐ

Թիֆլիսից Բաթում դնում է
Մարդատար գնացքը առաւօտեան 9 ժամ 30 րոպէին, իսկ Բաթում հանում է երեկոյեան 9 ժամ 45 րոպէին: Պա-տակի գնացքը երեկոյեան 6 ժամ 50 րոպէին: Բաթում հանում է 8 ժ. 15 րոպէին:
Բաթումից Թիֆլիս գալիս է
Մարդատար գնացքը առաւօտեան 9 ժ.

40 րոպէին: Թիֆլիս հասնում է երե-կոյեան 9 ժ. 55 րոպէին: Պոտային գնացքը գրեթե 11 ժ. 20 րոպէին, Թիֆ-լիս հասնում է երեկոյ 12 ամ 25 րո-պէին:

Թիֆլիսից Բաթում դնում է
Պոտային գնացքը երեկոյ 1 ժամ 10 րոպէին: Բաթում հանում է առաւօտեան 7 ժամ 30 ր.:

Բաթումից Թիֆլիս գալիս է
Պոտային գնացքը գրեթե 11 ժ. 5 րո-պէին: Թիֆլիս գալիս է երեկոյեան 5 ժ. 50 րոպէին:

Թիֆլիսից Գանձակ դնում է
Ապրանքակիր-մարդատար գնացքը երեկոյեան 7 ժամ. 27 րոպէին, ան-ձակ հասնում է առաւօտեան 7 ժ 4 ր.

Գանձակից Թիֆլիս գալիս է
Ապրանքակիր-մարդատար գնացքը երե-կոյեան 6 ժամին, Թիֆլիս գալիս է առ-աւօտեան 7 ժամ 35 րոպէին:

Թիֆլիսից Միխայիլով դնում է
Մարդատար-ապրանքակիր գնացքը ե-րեկոյ 3-ին, Միխայիլով հանում է երեկոյեան 7 ժ. 15 ր.:

Միխայիլովից Թիֆլիս գալիս է
Ապրանքակիր-մարդատար գնացքը գրե-թե 1 ժ. 30 ր. Թիֆլիս գալիս է առաւ-տեան 8 ժ. 15 րոպէին:

ՇՊԵՆԱԼԵՐԻ

Երթեկութիւնը Բաթումի և Օդես-այի միջև մայիսի 8-ից սկսած.

ԲԱԹՈՒՄԻՑ ՕԴԵՍՍԱ ԳՆՈՒՄ Է շա-րաթ գրեթե, ժամը 2-ին, շրջանառու գծով. հանդիպում է բոլոր հաւահան-գետները:

Երթեկութիւնը գրեթե, ժամը 2-ին, շը-րջանառու ընթացքով, հանդիպում բոլոր հաւահանգետները:

Կիրակի օրերը, երեկոյեան 11¹/₂ ժա-մին, ճեպընթաց գնացքով, Սալթայի և Սեպտակովի վրայով:

Հինգշաբթի, ցերեկը ժամը 12-ին, Նովոռոսիսկի և Կերչի վրայով:

ՕԴԵՍՍԱՅԻՑ ԲԱԹՈՒՄ ԳԱԼԻՍ ԵՆ

Կիրակի, երկուշաբթի, ուրաթ օրերը, երեկոյեան, շրջանառու ընթացքով:

Ուրաթ օրերը՝ ճեպընթաց գնացքով, Զորքաբերի առաւօտեան ուղիղ գծով: «Ռուսական» ընկերութեան գործակա-նութիւնը գտնում է Թիֆլ. Ագ. բոկի գալիքից, № 117 և 118.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ազգիս Վեհափառ Հայրապետը հրամայել է գործ ածել մեր եկե-ղեցական ծիսական ուսումնարան-ներում իմ աշխատասիրած ԲՈՒՄ-ՏՈՒՆԵԱՎԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԱԳԻՐԸ:

Դարբէլ Բազ. Տէր-Դարբէլեանց
(643) 3—7

ՆՈՐ ՊԱՍԿԻՔ
ՀԱՅՈՑ ԳՐԱՐՈՑԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
ԼՈՅՍ ԵՆՍԱԷ

Յ. ՀԱՂԱՐԻԻԴԵԱՆ
«ՀԱՅՈՑ ԼԵՂՈՒ»
առաջին տարի
Գրեց է 30 հոգու:

Վաճառու է կենտրոնական գրա-վաճառանոցում.

5—5

Հայ գերատանական խմբի անդամները ցաւօք սրտի լայնում են թատրոնատէր Հասարակութեան իրենց ընկերոջ՝

ԳՐԻԳՈՐ ԱԲՆԱՍՏԵԱՆՑԻ

Յանկարծական մահը, խնդրում են հանգուցելու ծանոթներին, բարեկամներին և յարգողներին շնորհ բերել ուրբաթ, սեպտեմ. 16-ին 10 ժամին առաւօտեան Վանքի Մար-եկեղեցին և այնտե-րոջիվանքի հանգստարանը:

(Խմբ.)

2—1

BATEAUX A VAPEUR FRANÇAIS N. PAQUET ET IE

ՆԱԽԱԿՆ ԼՅՈՒԹԵԱՆ ՖԲԱՆՍԻԱՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱՔԵ ԵՒ ԸՆԿ.

Վանանար և ուղիղ երթեկութիւն ՄԱՐՍԵԻԼԻՑ ԲԱԹՈՒՄ Զորքաբերի օրերը երկուշաբթի մի անգամ, յուրաքանչեւ սկսած և ԲԱԹՈՒՄԻՑ ՄԱՐՍԵԼԻ:

Բաթումից Մարսէլ գնալիս մօտում է Տրապիզոն, Սամսոն և Պալիս քաղաքները

Բաթումից Պարիզ ուղիղ հաղորդակցութեան տոմարները սովորական դիմում են

Բաթումից մեկնում է
Զորքաբերի՝ 21/3 սեպտ. հոկտ. շաբաթ «Միջերկր» կապիտան օմբրուշն և այդպէս երկուշաբթի մի անգամ օրերը, ժամը 4-ին կեսօրուայ 8-ի զեկութիւններ ստանալու համար թող բարեհաճեն դիմել հետեւեղ գործակա-նին:

Բաթումից մեկնում է. ՎԻԿՏՈՐ ԳԱՐԵՆՈՅԻՆ, Նաբերեժայ:
Թիֆլիսում է. ԲԱՐՍԵՆԻԱՆՆԱՆԻՆ, Սիւնի փողոց, քաղաքատարա-րէրդ ապարի:
Բաթումից մեկնում է. Սամսոն Գրիգորեանին, Կոլուբակիական հրապարակ Նովոռոսիսկի վրայով. ԼՈՒԻ ՌԵՆՈՅԻՆ.

(262)

20—12

РЕДАКЦИЕЙ „ВЪСТНИКА ИНОСТРАННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ“ ПРЕДПРИНЯ О НОВОЕ ОБЩЕСТВЕННОЕ ИЗДАНИЕ СОБРАНИЕ СОЧИНЕНИЙ ИЗБРАННЫХ ИНОСТРАННЫХ ПИСАТЕЛЕЙ по небывало удешевленной цѣнѣ

Цѣль этого изданія дать возможность русской читающей публикѣ приобрести сочиненія образцовыхъ иностранныхъ писателей, собранныя вмѣстѣ въ соот- вѣтственномъ числѣ томовъ удобнаго формата, доброкачественной вышности въ безукоризненныхъ переводахъ, сдѣланныхъ въ первые и заново.

Ежемесячно 15-го числа будутъ выпускаться по два тома сразу, что состоитъ

ВЪ ГОДЪ 24 ТОМА

(не менѣе 480 листовъ или около 8,000 страницъ въ 8-ю долю). Такимъ обра- зомъ подписчики на это изданіе постепенно, въ непродолжительномъ времени, могутъ составить себѣ цѣлую бібліотеку произведеній главныхъ и выдающихся коринеевъ всемірной литературы.

Въ настоящее время ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА:

1, СОБРАНИЕ СОЧИНЕНИЙ АЛЬФОНСА ДОДЭ въ 12 т.

Цѣна за 12 томовъ только по подпискѣ 3 р. съ дастановой и перес. 1 р. 1-й томъ выйдетъ 15-го октября 1894 г. остальные 11 том. будутъ выпускаться 15 числа каждаго слѣдующаго мѣсяца, а все изданіе окончится 15 сентября 1895 г.

2, СОБРАНИЕ СОЧИНЕНИЙ ТЕККЕРА въ 12-ти т.

Цѣна за 12 томовъ только по подпискѣ 3 р. съ дост. и пер. 4 р. 1-й томъ выйдетъ 15 октября 1894 г., остальные 11 том. будутъ выпускаться 15 числа каждаго слѣдующаго мѣсяца, а все изданіе окончится 15 сен. 1895 г.

ПОДПИСЫВАЮЩИЯ НА ОБА ИЗДАНИЯ ВМѢСТѣ цѣна 6 р., съ доста- вкой и пересылкой 8 р. пользуется разсрочкой платежа.

Подписка принимается въ редакціи „Вѣстника Иностранной Лите- ратуры“ С. Петербургъ, Верейская ул. соб. д. и въ конторѣ редакціи Гостиницъ д. Зеркальная л. 63, магаз. Пантелеева. противъ Пажескаго корпуса въ Москвѣ въ Печковской линіи. Редакторъ Ѣ. И. Булгаковъ. Издатель Г. Ѣ. Пантелеевъ

Ф.

8—6

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ

Երկու սեռի անձանց համար
ՏԱՍՆԵՐԵՔԵՐՈՐԻ ՏԱՐԻ

Առևտրական Կուրսերի նպատակն է՝ մասնագիտական առևտրակա կրթութիւն տալ երկու սեռի անձանց և պատրաստել գործնական ճա- նապարհով հմուտ հաշուապահներ: Աւարտողներն ստանում են ատե- տատներ:

Աւանդելի առարկաները սրանք են՝ 1) Առևտրական Տնտեսութիւն, 2) Առևտրական Թուրանութիւն, 3) Հաշուապահութիւն (պարզ, կըր- կնակի և բանկային), 4) Թուրանութիւն համբիւր վրայ, 5) Առև- տրական Թղթակցութիւն, 6) Առևտրական և մուրհակի կանոնադրու- թիւն և 7) Գնագրութիւն, (կատ ձեռք—почеркъ—ուղղելը):

Ուսումն սկսուելու է սեպտեմբերի 15-ից: Ընդունելութիւնները սեպ- տեմբերի 1-ից, ամենայն օր, առաւօտեան 10-ից մինչև 11-ը և երե- կոյեան 4-ից մինչև 8 ժամը, կուրսեր հիմնողի բնակարանում Սողա- կում Ալեքսանդր Փրիգոնովի տանը № 9, Սերգիևսկայա և Զաբոնա- փողոցների անկիւնում: Ծրագրին ու կանոնները կարելի է ստանալ ԶԻՆԱՊԵՏ ԵՐԸ. Ծովրդականութիւնը բանկային գրասենեակում և կուրսեր հիմնողի բնակարանում: Օտարաբարտըցիները գրմում են կուրսեր հիմնողին.—въ Тифлисѣ, С. П. Мануэлянци.

(600)

25—22